

comparative methods, abstract and logical approaches to budget accounting formation were used for studying the problem of recording information about the real value of existing property of state-financed organizations.

Determining value measurement of accounting objects is an important step in the accounting technology. Valuation of property is the fundamental basis of principles of accounting and reporting. It was proved that evaluation in budget accounting has much more economic comprehension than the usual reflection of accounting objects in single currency because decisions at macro level are made on the basis of the summary information of public sector entities.

It is found that with the development of market relations the necessity for a method of property valuation has arisen based on the current value and actually meets modern conditions. Evaluation of accounting objects is regulated by national standards of bookkeeping in the public sector for state-financed organizations where conditions for property evaluation are definitely determined at its primary recognition as well as after the initial recognition and revaluation.

It is proved both fair and initial costs have some advantages and disadvantages of their use in accounting practice. Historical approach still remains the main price (cost) formation of accounting objects for state-financed organizations. If we do not take into consideration the time factor it will lead to misunderstanding done evaluations through inflationary processes in certain period of time. Mechanism of using such evaluation by public sector entities has not been determined yet because of the absence of active markets for particular kinds of assets and availability of tender procurement.

It was found that property evaluation of state-financed organizations must ensure real, adequate and accurate reflection of facts and economic events. For this purpose it was proposed for budget institutions to create a special committee from among its competent employees. This committee of property evaluation will have the following functions: monitoring of market contracts, studying market opportunities according to objects of logistics and analysis of actual accounting documentation on issues of forming value of assets. This will save the financial resources to pay third-party professional expert examinations for assessment. While there is no perfect developed mechanism of applying fair value in the public sector at the legislative level the initial assessment of the property should be predominant.

Key words: *cost, estimation, initial cost, fair value, public sector entity.*

УДК 336.22(477)

СОЦІАЛЬНЕ СПРЯМУВАННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Л.В. Барабаш, кандидат економічних наук, старший викладач

Р.М. Цвілюк, магістрант

Уманський національний університет садівництва

У статті розглянуто сутність податкового регулювання як економічної категорії, досліджено та систематизовано його інструментарій. Розглянуто соціальні інструменти механізму податкового регулювання, наведено та проаналізовано у динаміці показники соціального розвитку України. Запропоновано напрями оптимізації вітчизняного механізму податкового регулювання з позиції посилення його соціальної спрямованості.

Ключові слова: *податкове регулювання, механізм податкового регулювання, принципи податкового регулювання, інструменти податкового регулювання, неоподатковуваний мінімум, цілі податкового регулювання, соціальна спрямованість механізму податкового регулювання.*

Постановка проблеми. Податкова політика держави є однією з базових форм управління соціально-економічним розвитком країни. І одна з провідних ролей у ній відводиться механізму податкового регулювання. Від того, які методи й інструменти даного механізму використовує уряд у більшій чи меншій мірі залежить спрямованість урядової політики – соціальна чи фіскальна, регулююча чи стримуюча тощо.

На сучасному етапі розвитку України прерогативним завданням урядової політики є збільшення доходів бюджету, а відтак – фіскальне спрямування механізму податкового регулювання. Однак при цьому ми спостерігаємо такі негативні явища, як зниження підприємницької активності, зростання обсягів тіньового сектору економіки, зростання безробіття та багато інших негативних факторів, що характеризують спад соціально-економічного розвитку країни. І саме тому наріжним стає питання посилення рівня соціальної орієнтованості використовуваних важелів механізму податкового регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи та практичні моменти реалізації механізму податкового регулювання вивчали ряд вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких Н. Заяц, Ю. Іванов, М. Кучерявенко, А. Соколовська, І. Фокіна, Т. Юткіна та багато інших. Однак всі відомі напрацювання все ж потребують постійного подальшого розгляду та вдосконалення, насамперед – відповідно до умов динамічної економічної ситуації в державі.

Методика досліджень. При написанні статті використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження. Теоретичною основою слугували напрацювання вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків. Для практичного висвітлення отриманих результатів використовувалися методи абстрактно-логічний, економіко-статистичний, порівняння, динаміки.

Результати досліджень. Податкове регулювання є невід’ємною частиною державного регулювання, дія якої проявляється на усіх рівнях реалізації економічних процесів: мікро- (окремий громадянин чи домогосподарство), макро- (підприємство та галузі економіки, держава), мезорівень (міжнародні відносини тощо).

Наразі серед науковців немає одностайного підходу до трактування сутності дефініції «податкове регулювання». Так, у Глосарії бюджетних термінів даний термін пояснюється як «сукупність мір непрямого впливу держави на розвиток виробництва шляхом зміни норми вилучення до бюджету за рахунок пониження або підвищення загального рівня оподаткування» [1]. Однак наведене твердження занадто обмежено характеризує рівень впливу податкового регулювання, адже сфера дії останнього поширюється не лише на виробництво, а й на усі царини діяльності держави.

З іншої позиції трактує податкове навантаження Н. Заяц, який зауважує, що «податкове регулювання є одним з найдинамічніших і мобільних елементів податкового механізму й сфери податкового менеджменту, а його основу складає система економічних заходів оперативного втручання у хід виконання податкових зобов’язань» [3]. Певною мірою таке пояснення є раціональним, проте заходи податкового регулювання не завжди

характеризуються оперативністю, скоріше вони мають перспективний і пролонгований характер.

Подібної думки притримується й І. Фокіна, яка стверджує, що «податкове регулювання покладено в основу довгострокових стратегічних цілей держави, спрямованих на забезпечення економічної стабільності та стимулювання економічного зростання» [7]. Багато в чому можна погодитися з таким визначенням, але при цьому науковець ігнорує соціальну складову податкового регулювання, яка має важливе значення для ефективного розвитку держави.

Найбільше нам імponує розуміння сутності податкового регулювання у визначенні Ю. Іванова, який наголошує, що «під податковим регулюванням слід розуміти свідомий, активний та цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів» [4, с. 41].

Проте, попри доволі об'ємне за змістом трактування досліджуваного терміну, вважаємо, що його слід певним чином скоригувати. Так, на нашу думку, під податковим регулюванням слід розуміти сукупність форм, методів і інструментів, за допомогою яких держава прямо чи опосередковано впливає на усі сфери та галузі народного господарства з метою досягнення оптимальних показників соціально-економічного розвитку.

Як і будь-який механізм, дія механізму податкового регулювання базується на відповідних базисах – принципах. Проте слід зауважити, що сфера дії податкового регулювання об'єднує в собі поля державного регулювання та оподаткування й податкової політики, яким також притаманні відповідні принципи. Так, державне регулювання базується на принципах наукової обґрунтованості, системності, пріоритетності, законодавчого регулювання та безперервності. Оподаткування та податкова політика, в свою чергу, реалізуються через втілення в практичну діяльність принципів узгодження інтересів держави та платників, комплексність, раціональне поєднання стратегічних і тактичних підходів, адаптації і мінімальної достатності. Всі вищезгадані принципи опосередковано реалізуються під час дії механізму податкового регулювання. Однак принципом, на якому ґрунтується сам згаданий механізм, є принцип ефективності. Таким чином, будь-які дії держави у сфері податкового регулювання переслідують єдину ціль – ефективне функціонування усіх сфер діяльності держави.

Враховуючи те, що податкове регулювання все ж, по суті своїй, є монопольним правом держави, вважаємо, що необхідно більше уваги приділити його інструментарію. При цьому, на нашу думку, інструменти податкового регулювання можуть мати як структурний (такий, що впливає на податкову систему в цілому), так і соціальний (застосовується переважно для вирівнювання й оптимізації рівня соціального середовища) характер. Тому вважаємо за доцільне розглянути безпосередні інструменти досліджуваної нами категорії відповідно до запропонованого поділу (рис. 1). Слід зважати, що структурні інструменти податкового регулювання мають глобальну у межах держави сферу дії, а соціальні – застосовуються до певного сектору оподаткування чи навіть окремо взятого податку. Однак

нині саме соціальна спрямованість податкового регулювання, а відтак – його соціальні інструменти, заслуговує більш прискіпливої уваги. Основним інструментом, що визначає рівень соціального захисту платників податків зокрема та населення держави в цілому є неоподатковуваний мінімум. У розвинених країнах світу цей показник дорівнює сумі прожиткового мінімуму та формується на основі обґрунтованого до діючих економічних умов споживчого кошика. Аналогічна методика розрахунку прожиткового мінімуму і в Україні.

Рис. 1. Види та типи інструментів податкового регулювання

Крім того, відповідно до умов вітчизняного законодавства, показник прожиткового мінімуму варіюється відповідно до потреб визначених груп населення (діти до 6 років, діти віком від 6 до 18 років, працездатні особи та особи, що втратили працездатність) та включає мінімально необхідний перелік продуктів харчування, товарів і послуг, що необхідні для нормального функціонування організму людини у вартісному вимірі [5]. Проте більшість науковців схильні вважати, що існуючий нині показник прожиткового мінімуму не відповідає сучасним економічним реаліям, адже споживчий кошик, на основі якого він формується, не відображає потреб сучасних українців. Так, у вітчизняному споживчому кошику на 2015 рік не передбачено ряд необхідних продуктів харчування, а на оплату комунальних послуг і засоби гігієни, ліки та одяг виділяється близько 600 гривень, що зовсім не відповідає наявній нині ситуації [8]. Крім того, чинний загальний розмір прожиткового мінімуму – 1330 грн – в жодному разі не характеризується спроможністю задовольнити елементарні потреби, що вкотре доводить необхідність надання вітчизняному механізму податкового

регулювання соціального вектору руху.

Загальновідомо, що найчутливішим в будь-якій державі до змін напряму і завдань податкової політики та податкового регулювання є населення. Саме фізичні особи, а особливо – їх доходи, платоспроможність, відтворення та розвиток є головними індикаторами соціального розвитку держави.

Враховуючи те, що податкове законодавство з часів набуття Україною незалежності постійно змінюється, а особливо – останнім часом, виникає необхідність з'ясувати, яким чином трансформувалися на вітчизняних теренах основні показники, що характеризують результати використання соціально спрямованих інструментів податкового регулювання (табл. 1).

1. Показники соціального розвитку України

Показник	1995 р.*	2005р.	2014р.
ВВП на душу населення, грн	5,8	9709,0	33965,0**
Кількість населення, млн осіб	51,5	46,9	42,9
Зайнятість населення, %	46,1	40,3	44,1
Доходи Зведеного бюджету України, млрд грн	20,7	105,3	456,1
Житловий фонд у середньому на 1 жителя, м ²	19,2	22,0	23,8**
Кількість лікарів і середнього медичного персоналу на 10 000 осіб населення, осіб	161,6	154,1	132,1
Рівень освіти, % до загальної кількості населення	17,9	6,5	4,7
Доходи населення, млн грн	26,5	381,4	1548,7**
Витрати населення	24,8	335,8	1432,5**
Середня заробітна плата, грн	80,7	806,0	3265,0**
Середній розмір пенсії, грн	11,9	316,2	1526,1
Частка населення з мінімальними доходами, %	2,4	37,3	0,1
Частка населення з максимальними доходами, %	0,7	-	5,2
Індекс споживчих цін (індекс інфляції), %	139,7	110,3	124,9

* дані за 1995 рік у карбованцях переведено у гривні (1 грн = 100 000 крб)

** дані 2013 року

Розраховано авторами за [6; 2]

Відповідно до наведених даних, спостерігаємо позитивну динаміку 2014 р. до 1995 р. по таких показниках, як ВВП на душу населення, доходи Зведеного бюджету України, обсяг житлового фонду у середньому на 1 жителя, доходи та витрати населення, середня заробітна плата та розмір пенсії, частка населення з максимальними доходами. Проте думка, що зростання даних показників за такий тривалий період насправді характеризує рівень соціального розвитку України як задовільний, є хибною. Адже водночас відзначається зниження рівня таких індикаторів, як кількість населення (-8,6 млн осіб), зайнятість (-2,0 в.п., хоча у 2005 р. цей показник мав оптимістичніший рівень – 40,3 %), чисельність лікарів і середнього медичного персоналу на 10 000 осіб населення (-29,5 осіб), рівень освіти (-

13,2 в.п.), індекс споживчих цін (-14,8 в.п. (у 2005 р. – -29,4 в.п.)).

Загальний, в цілому негативний, стан вітчизняного соціального розвитку свідчить про перевагу фіскальних цілей держави над соціальними. Це провокує високий рівень інфляції – показника, що нівелює значну кількість економічних досягнень, зокрема – щодо доходів і витрат населення, рівня середньої заробітної плати та пенсії тощо. А зниження рівня освіти українців та скорочення чисельності лікарів і середнього медичного персоналу доводить наведене вище судження.

Саме тому ми вважаємо, що одним із шляхів виходу з даної ситуації є переорієнтація вітчизняного механізму податкового регулювання на соціальні стандарти. Тому вважаємо за необхідне виокремити й посилити позиції відносно таких його цілей (рис. 2):

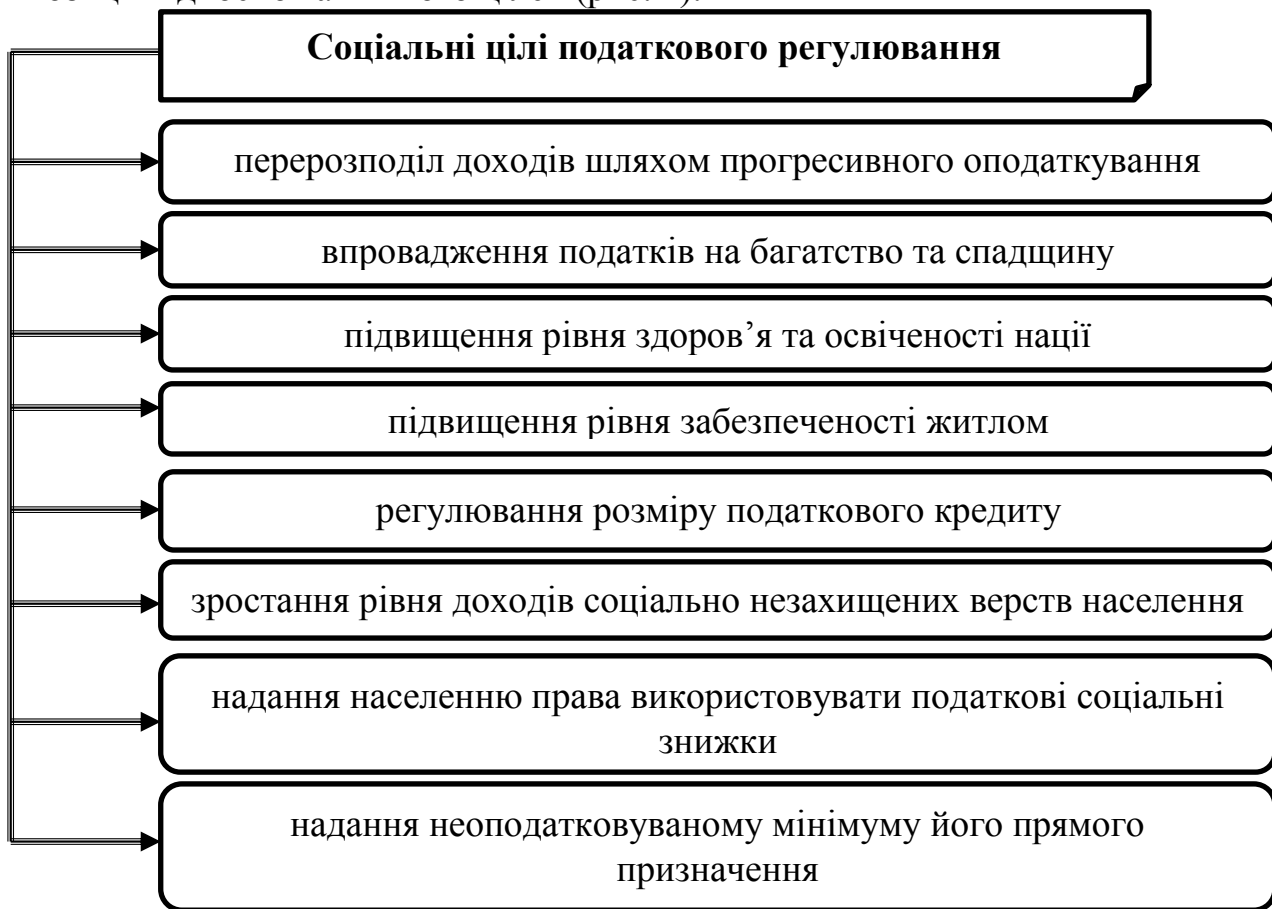

Рис. 2. Прерогативні соціальні цілі податкового регулювання

Усі окреслені цілі механізму податкового регулювання покликані вирішити ряд основних соціальних задач, необхідність вирішення яких назріла у сучасному українському суспільстві. Їх головною передумовою є ігнорування принципу соціальної справедливості в оподаткуванні доходів населення, яке можна подолати за рахунок впровадження прогресивної ставки в оподаткуванні доходів фізичних осіб, а також шляхом розробки та впровадження механізму оподаткування багатства й спадщини, як це практикується у розвинених країнах.

Ще одним нагальним завданням соціалізації механізму податкового регулювання є встановлення відповідного мінімального потребам сучасного

українця прожиткового мінімуму та формування показника неоподаткованого мінімуму. Крім того, знову ж таки, за досвідом зарубіжних країн, він має виконувати не лише «каральну» та законодавчу функції, стаючи основою нарахування фінансових санкцій і визначаючи особливості функціонування окремих категорій та елементів податків, а й, насамперед, гарантувати мінімальний шанс на прожиття незабезпеченим категорія населення.

За рахунок надання населенню можливостей використовувати в ширшому спектрі податкові соціальні знижки та податковий кредит, також певним чином сприятиме зростанню рівня доходів соціально незахищених верств населення. Крім того, згадані заходи сприятимуть формуванню у населення резервів ресурсів, що певним чином спрямовуватимуться на заощадження та задоволення освітніх, житлових та інших потреб громадян.

Висновок. Функціонування будь-якої держави передбачає використання ряду інструментів управління соціально-економічними процесами. І одне з провідних місць серед них займають інструменти механізму податкового регулювання. Однак при їх використанні необхідно дотримуватися балансу інтересів держави і населення (платників податків). Так, переважання державних інтересів над інтересами громадян формуються у фіскальну ціль, превалювання якої призводить до зниження рівня економічного, а відтак і соціального розвитку країни. Саме тому необхідне раціональне поєднання фіскальної і соціальної цілей, адже нівелювання другої або навіть її часткове ігнорування в більшій мірі призводить до розвитку негативних економічних явищ, ніж домінування першої.

В Україні останнім часом спостерігається домінування фіскальної цілі податкового регулювання, що відображається негативним чином на соціальному розвитку суспільства. Саме тому необхідно посилити соціальну складову згаданого механізму.

Реалізація на практиці запропонованих нами напрямів посилення соціального спрямування податкового регулювання в Україні сприятиме оптимізації показників соціально-економічного розвитку держави, підвищенню рівня життя та забезпеченості населення, виховання в українців податкової культури та соціальної відповідальності, що матиме наслідком скорочення обсягів негативних процесів і явищ в економічному середовищі країни.

Література

1. Глоссарий бюджетных терминов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.budgetrf.ru.
2. Дані Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Заяц Н.Е. Теория налогов : Учебник / Н.Е. Заяц. – Мн. : БГЭУ, 2002. – 220 с.
4. Иванов Ю. Функции податків та податкове регулювання / Ю. Иванов // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 36–43.
5. Про прожитковий мінімум : закон України № 966-ХІV від 15.07.1999 у редакції від 09.12.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-14>.

6. Україна у цифрах у 1996 році : Корот. стат. довід. / Міністерство статистики України; Відповідальний за випуск В.В. Самченко. – К. : Наукова думка, 1997. – 175 с.

7. Фокіна І.В. Формування механізму податково-субсидіарного регулювання вугільної промисловості / І.В. Фокіна. – Автореф. дис. ... канд. екон. наук. – Донецьк, 2006. – 22 с.

8. Що українці можуть собі дозволити з споживчого кошику (інфографіка). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.24svit.com.ua/spilnota/shho-ukrayintsi-mozhut-sobi-dozvoliti-z-spozhivchogo-koshiku-infografika.html>.

References

1. Glossary of Budget Terms. Available at <http://www.budgetrf.ru/>. (in Russian)

2. Data of State Statistics Service of Ukraine. Available at <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (in Ukrainian)

3. Zaiats, N. E. (2002). *Tax Theory*. Minsk: Belarusian State Economic University, 2002. 220 p. (in Russian)

4. Ivanov, Yu. (2009). Tax Functions and Tax Regulation. *Formation of Market Economics in Ukraine*, 2009, no.19, pp. 36–43 (in Ukrainian).

5. State Standard № 966-XIV – 1999. About Living Minimum Wages. Ukraine, 2012. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-14>. (in Ukrainian).

6. Samchenko, V. V. (1997). *Ukraine in Numbers in 1996: Short Statistics Information*. Kyiv: Research Opinion, 1997. 175 p. (in Ukrainian).

7. Fokina, I. V. (2006), Formation of Tax and Appending Mechanism of Coal Industry Regulation, *Dis. to obtain scientific degree of PhD*, Donetsk, 2006. 22 p. (in Ukrainian).

8. What Ukrainians Can Allow Themselves from a Consumer Basket (infographics). Available at <http://www.24svit.com.ua/spilnota/shho-ukrayintsi-mozhut-sobi-dozvoliti-z-spozhivchogo-koshiku-infografika.html>. (in Ukrainian).

Одержано 08.10.2015

Аннотация

Барабаш Л.В., Цвилюк Р.Н.

Пути усиления социальной направленности налогового регулирования в Украине

Налоговая политика является одной из базовых форм управления социально-экономическим развитием страны. И одной из наиболее влиятельных и действенных её составляющих есть механизм налогового регулирования.

Механизм налогового регулирования, в процессе функционирования, может преследовать две цели: фискальную и социальную. Доминирование фискальной цели, невзирая на лоббирование интересов государства, в конечном итоге провоцирует падение его экономических показателей развития. Однако сбалансированность интересов населения (плательщиков) и государства, имеющее место в случае, когда прерогативной целью механизма налогового регулирования является социальная, приводит к равномерному и гармоничному развитию страны.

Отечественный механизм налогового регулирования в последнее время характеризуется превалированием фискальной цели, что негативным образом

сказывается на показателях развития. Именно поэтому, вследствие исследования инструментов механизма налогового регулирования, было предложено их разделить на структурные (влияющие на процесс налогообложения в целом) и социальные (имеющие отношение непосредственно к элементам отдельного налога или сектора налогообложения).

Основным инструментом, определяющим уровень социальной защиты налогоплательщиков в частности и населения государства в целом, является необлагаемый минимум. В развитых странах он приравнивается к прожиточному минимуму, что, безусловно, логично. Однако большинство современных ученых склоняются к мысли, что действующий ныне в Украине показатель прожиточного минимума не соответствует экономическим реалиям. Кроме того, он ни в коей мере не способен удовлетворить элементарные потребности гражданина, что доказывает необходимость придания отечественному механизму налогового регулирования социального вектора.

Для проведения исследования были изучены показатели развития Украины за 1995, 2005 и 2014 года: ВВП на душу населения, численность населения и уровень его занятости, доходы Сводного бюджета Украины, объем жилищного фонда в среднем на 1 жителя, численность врачей и среднего медицинского персонала на 10 000 человек населения, уровень образования, доходы и расходы населения, средняя заработная плата и размер пенсии, доля населения с максимальными и минимальными доходами, индекс потребительских цен. В результате была отмечена позитивная динамика по некоторым показателям, однако, учитывая колебания индекса потребительских цен, многие из позитивных показателей нивелируются, а в совокупности с отрицательными тенденциями относительно численности населения, уровня образования, численности врачей и т.д. формируют отрицательную картину социально-экономического развития государства.

Именно поэтому было предложены пути усиления социальной составляющей механизма налогового регулирования, реализация которых на практике будет способствовать оптимизации показателей социально-экономической политики государства, повышению уровня жизни и обеспечения населения, воспитания в украинцев налоговой культуры и социальной ответственности, что разрешит некоторым образом проблемы, существующие в современном развитии Украины.

Ключевые слова: налоговое регулирование, механизм налогового регулирования, принципы налогового регулирования, инструменты налогового регулирования, необлагаемый минимум, цели налогового регулирования, социальная направленность механизма налогового регулирования.

Annotation

Barabash, L.V., Tsviliuk, R.M.

Directions for social course intensification of tax regulation in Ukraine

Taxation policy is one of the main forms of management of social and economic state development. And tax regulation mechanism is also one of the most affluent and efficient constituent parts of it.

Tax regulation mechanism can follow two goals in its functioning process: fiscal and social. Fiscal goal domination finally provokes the following of economic indices of state development even without taking into consideration the lobbying of state interests. However, balanced interests of population (payers) and state, which can occur in case of prerogative goal of tax regulation mechanism is social, lead to even and harmonious state development.

National tax regulation mechanism is currently characterized with fiscal goals domination that negatively affects development indices. It is an exact reason why it was offered to divide them into structural (that totally influence the process of taxation) and social (that are directly relevant to elements of the certain tax or tax sector) because of the investigation of implements of tax regulation mechanism.

The main instrument that determines the social safety level, particularly of tax payers and state population in total, is a tax-exempt minimum. It is made equivalent to living minimum

wage in developed countries, that is absolutely reasonable. However, the majority of modern scientists tend to think that the index of current living minimum wage in Ukraine doesn't correspond to economic reality. Besides, it can't satisfy any elementary demands of a citizen that proves the necessity of giving a social vector to national tax regulation mechanism.

Indices of Ukraine development in 1995, 2005 and 2014 years were studied to perform the investigation: gross domestic product per capita, quantity of population and level of its employment, incomes of consolidated budget of Ukraine, an average size of housing space per capita, amount of doctors and paramedical personnel for 10 000 citizens, level of education, population incomes and expenses, average wages and scale of pension, part of population with maximum and minimum incomings, index of consumer costs. As a result, positive dynamics in particular indices was observed, although, considering the index movement of consumer costs, a lot of positive indices are evened, and together with negative tendencies toward the amount of population, level of education, amount of doctors and etc. they form a negative image of social and economic state development.

That is why methods of social constituent reinforcement of tax regulation mechanism were offered, realization in practice of which will facilitate the indices optimization of social and economic state policy, raising of living standards and charging the population, development of tax culture and social responsibility on Ukrainians that will somehow solve the problems, which exist in modern Ukrainian development.

Key words: tax regulation, tax regulation mechanism, principles of tax regulation, tax regulation instruments, tax-exempt minimum, tax regulation goals, social orientation of tax regulation mechanism.

УДК 334.012.32.012.61:634

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

О.Х. Давлетханова, кандидат економічних наук

Я.Л. Миколайчук

Уманський національний університет садівництва

У статті розкрито значимість інформації та витрат часу на її збір, переробку і передачу в підвищенні ефективності управління виробництвом продукції та доведено необхідність удосконалення організації інформаційно-комунікаційного забезпечення системи управління у сільськогосподарських підприємствах з врахуванням сучасного розвитку інформаційних і телекомунікаційних систем і технологій.

Ключові слова: управління сільськогосподарським виробництвом; оперативне управління; інформація; ІТ-технології.

Постановка проблеми. Характерною ознакою сучасного менеджменту є значне і неухильне зростання ролі інформаційно-комунікаційного забезпечення. Розвиток інформаційно-комунікаційних систем і технологій змінив традиційний підхід до управління, по-перше, позиціонуючи інформаційно-комунікаційне забезпечення, як істотну невід'ємну частину основної діяльності управління, і, по-друге, ставлячи його в один ряд з забезпечувальними функціями управління.